

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 "

ԱՐՏԱՍՈՂԱՆ

(2 քիւ մեկ ծրու ու)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 ֆր.
Վեցամսեայ 1.50 "

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

— 0 —

Մանուգրան տողը
20 սանթիմ

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵԲՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԵ

Rédaction du journal

„Iravounk“

V A R N A (Bulgarie)

— 0 —

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

— 0 —

Գրութիւնք եւ
չեն տրուիր

ՎԱՐԱԳՈՅՐԻՆ ՄԵԿ ԾԱՅՐԸ

— 0 —

Անոնք որ հայ տառապանքին գլխաւոր շարժառիթներէն մէկը և կարեւորագոյնը նկատած են խաչագողութիւնը իր ամէն նուրբ ու դժարաթափանց դարձումներովը մէկ-տեղ, ի հարկէ չեն մոռցած երկու բաց նա-մակները, զորս ուղղեցինք բանի մը ամբողջ առաջ Պարոնի մը հասցէին, յուսալով որ այդ պարոնը՝ ուղի լուսնի, վարագոյրին ծալքէն բռնելով, վեր պիտի վերցնէ և հոն ցոյց պի-տի տայ Պ. Բաղդէի 28 սնտուկին վերաբեր-եալ չափէն աւելի յատկանշանական խորհրդակ-ցութեան մը պարագան ու դերակատարները։

Խաչագողութիւնս շատ երկար ժամանակ տուաւ հանրային գործի մը մերկացումին, սպա-սելով որ գոնէ արտասահմանեան ու եւէ թեր-թի մը մէջ բարեհաճի գոհացնել հանրային կարծիքը, և իսկ չորսմէն ալ իրաւունքի այդ հարցումներով իր անունին վրայ ծանոթ-րէն թեւածող թանձր մոլոր փարատելով, ար-շար անձնասիրութեան մը ապացոյց տայ լոյ-սի մէջ։

Ոչ մին բրաւ և ոչ միւսը, այնպէս որ խըմ-բագրութիւնս նկատելով, որ իր այս կամուսնոր համրութիւնը խզած աստիճան, իրաւունք չու-նի ու եւ կեցւով անհամբերութեան ամբաս-տանութիւնով մը մեղադրել մեզի, հարկ դա-տեցինք իր խօսքերը իր բերանը դնել և հան-րութեան դատաստանին ներկայացնել վանք, յուսալով որ ժողովուրդը քաջ մը հետ մօտե-ցուցած կըլլանք ճշմարտութեան։

Պարոն Յ. Փ.—որովհետեւ ան է կամուսնոր համր—հետեւեալ սիրուն խոստովանութիւնը կընէ իր մէկ բարեկամին։

«Օր մը, կըսէ, մեր տան մէջ կը հաւաք-ուին Պալքանեան կոմիտէի անդամներէն Ս. Ք. Տօք. Ա. Ա. Բ. Գ. Եւ Եւ—տարակոյս չըկայ, ի զուլս ասոնց—հաշակաւոր ի. Ա. Ս. Ք. Պ. քաղաքի 28 սնտուկ գոյքերը ծախել և դրամ ընելու առաջարկը մէջ կը նետէ։ Ես կընդդիմանամ. իսկ Տօք. Ա. Ա. և Բ. Գ. միա-ցած Ս. Ք. ի հետ, ամէն ճիգ կը թափեն համոզելու թէ պէտք է հնչուն դրամի վերա-ծել այդ գոյքերը. անդին ի. Ա. առանց ո-րոշ բան մը ըսելու լռիկ մնալով կը մտածէ։

«Թեր ուղիւ խօսքերու փոխանակումով վերջնական եզրակացութեան մը չենք յան-գիր, և ժողովը կը ցրուի առանց արդիւնքի։ Ես կը յաւատայ որ իմ խօսքերը ազդեցին և ազդին վերաբերող այդ գոյքերը չպիտի ծախ-ուին։

«Մէյ մըն ալ, 15 օր յետոյ նամակ կառ-նեմ թէ գոյքերը սկսած են մաս առ մաս ծա-խուիլ։

Խորի. կը վազի ի. Ա. ի վրայ և յանդի-մանական շփոթում մը կը հարցնեմ թէ սա ի՞նչ է։ Ո՛հ, է բացատրական պատասխան չի տար. և ես այն օրէն կը հասկնամ այդ հոշակաւոր իմ անդին մարդը։»

Հիմայ որ Գաշնակցականները իբրեւ թէ լրջօրէն կը քննեն 28 սնտուկի խաչագողու-թեան պարագաները, այս միտմտ խոստո-վանութիւնէն կուզեն օգտուիլ արդեօք. կու-զեն գէպքերը իրար օգտակարել տալնց կու-սակցամուրթեան և հասնել ճշմարտութեան լոյսին։

15 ՕՐ ԱՌԱՋ ժողով կը կազմուի, ծախել չը ծախելու համար թերութեմ կածիքներ կը յայտնուին և 15 ՕՐ ՎԵՐՋ ծախուելու լուրը կը հասնի։ Հաշակաւորին՝ որ «վան ծովացեալ մեղաց միտոց» ներկայացուցիչ կըլլայ այն ա-տեն, զոյժը կը հաղորդուի. անիկա ու եւ է բացատրական պատասխան չը տալով. իր լռին համակերպութեամբ թողատրած կըլլայ գոյ-քերուն ամբողջական փճացումը։ Կը հարցնենք նորէն, Գաշնակցականները իրա՞ն է որ լրջօ-րէն ձեռք առած են խնդիրը։

Մենք այդ հարցումին կը գտնանք մօտիկ օրեր, միայն թէ այս տխուր էջը փակելէ ա-ռաջ կը յայտարարենք որ պատրաստ ենք ժո-ղովը կազմող անձերուն ամբողջ անունները հաղորդել. մեզի վստահութիւն ներշնչող ու եւ է պաշտօնական մօրմնոյ և անձնաւորութեան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

Այսպիսի էն շերտեանդ կաթոլիկ երկիր-ներ ճանչցող Պրանսայի և Սպանիոյ մէջ ա-մենէն աւելի զայնթաղեցուցիչ գէպքերն են որ տեղի ունեցան սա վերջին օրերու մէջ։

Նաբոլէօներու օրերէն ի վեր, եթէ չե-ր թանք աւելի առաջ, Պրանսական կառավա-րութիւնն է որ երկրագնդիս որ կողմը որ կա-թոլիկ միախնայութիւն մը հաստատուած է, հոն իր թեւածութիւնը կը փութայ տարածել, պաշտպանելու համար արեւող ժողովուրդին գէմ այդ սեւագգեցտ մարդորսները։ Բայց այսօր այն կառավարութիւնը իր երկրին, Պրանսայի, մէջ չուզեր աւանել այդ կղերականներուն ար-գէն հրդեհաբար ազդեցութեան շարունակու-թիւնը, ու նոր օրէնքով մը անոնց վանական կամ եղբայրական կազմակերպութիւններն ալ լուծելու ու չքացնելու քողը կուռնէ, իբր թէ այդ կաթոլիկ քեռիւր իսկապէս բռնիք լա-յին Պրանսացուց ուսին բռնուած և խեղճ կրօնականներէն շատերը ցուպ ձեռքերին ու պարկը աւերին կատարուին ոտքերուն փո-

զին թօթափել ու հեռանալ Պրանսայէն։ Սա-կայն Պրանսական կառավարութիւնը եթէ հա-լածեց զանոնք իր երկրէն, անտարակոյս պիտի պաշտպանէ կրկին օտար երկիրներու մէջ, ու լովհետեւ իր քաղաքական շահը այդպէս կը պահանջէ անոնք փոխանակ Պրանսայի մէջ մեզի ու դատարկ կեանք մը անցնելու, թող երթան արտասահման, տարաշխարհ, Յիսուսը քարոզելու պատրուակին տակ Պրանսական ազդեցութիւնը ու լիզուն տարածելու։ Ահա այս ըլլալ կը կարծենք հակակրօնական նոր օ-րէնքին քաղաքական մէկ գլխաւոր նպատակը։

Սպանիացի ժողովուրդը ի՞նչ հակակրօն վա-ցումներուն մէջ ալ աւելի առաջ գացած, Զի-նացի Պօքսէրներուն «օտար ստատաններ»ը հալածելուն պէս ուժեղ թափով մը վանքերը ու մենաստանները կը խուժէ, կաւերէ, կը կո-ղոպտէ ու կղերական հայրերուն օձիքէն կամ մօրուքէն բռնած կը զգեստէ, կը սպաննէ և կը խողովողէ։

Առջի օր հեռագիրը իմացուց Պարսէլոնի մէջ գումարուած հակակրօնականաց մէկ մեծ միթիւնկին յատկանշանական սրտշուք, որով կղե-րականներու երկրէն արտաքուստ կը պահան-ջուի։ Քանի մը դար առաջ, ընդ երկար հա-ւատաքնութեան օրօրանն եղող Սպանիան կարծես կղերականներէ այդ հին վրէժը լու-ծելու լախտովը զինուած, ալ չի ներքի դա-նանք իր թեւին տակ պահել, մինչ առաջ իր զիստն վրայ կիշխէին, և կը հալածէ իր սոհ-մաններէն ալ գուրս։

Պապին իտալիոյ մէջ քողոքական իշխա-տանութիւնը ծախախախտելէ վերջ, ուրիշ եր-կիրներ գտնուող իր շառուիղներն ալ կը ջըն-ջախէ հետզհետէ։ Եւ այս ժամանակին շատ բնական պահանջն է։

Իրաց այս վիճակին մէջ, մի քիչ կրօնա-կան նախապաշարումներէ զերծ եղող ամեն ան-հատ անշուշտ հեղինակութեամբ մը կը կարգա-ստ վերջին լուրը թէ Լիւսն Ժ. Գ. արդի դա-ռածեալ Պապը խաչաձեւ պատուանշան մը հաստատած է, մէջտեղն ալ իր կենդանագիրը դրուած, Երեսօղէմ գացողներուն նուիրելու համար դրամի փոխարէն։

Մարդիկը, այդ հակաբնական փոխադա-նակ, մտքեր ու հոգիներ կաշկանդելու հա-մար դեռ բաներ մը ընել կուզեն, բայց ի զուր-անանց այս ճիգիւր ջաղացքը կորսնցնող ջա-ղացանին ջախջախ փոխուելուն կը նմանի։

Նոյնպէս բոլոր աշխարհի հեղինակեան տ. աւարկայ եղաւ դեռ քանի մը ամիս առաջ ուս-սիւնդին կոմս Դալմազի գէմարձակած վճիռը, որով այս մտաւորապար մեծ Ռուսիային կը բանագրուէր ճշմարտութիւններ պարզած ու

(Շարունակելի)

Քան անկախ անձնաւորութիւններ էին. իբր թէ զուտ ազատամտական ու մարդասիրական գաղափարներով տոգորուած, որոնք առաջադրած ըլլան ամենէն աւելի տառապողներու ձեռնտու ըլլալ. հետեւապէս, առանց երկբայանքի, իրաւունք ունէինք յայտարարել հանդիսաւոր գումարում մը մը հայկական խնդրով զբաղելու ակնկալել. սակայն սեռանք ինչպէս համաժողովոյն գիւտերը հայկական խնդրոյ մը գոյութիւնը անգիտել ձեռնարկելով, կը նախընտրէր իր օրակարգը չիմալ, ինչպէս մը անցնել: Տարակոյս չունենաւք թէ, առանց քանի մը յայտնաւոր հայերու ջանքերուն, համաժողովը պիտի ցրուէր, իր խաղաղասիրական պաշտօնը կատարած ըլլալու գոհունակութեամբ, չլսելու զարմելով ըզմանողով ազգի մը անգիտելը, ինչպէս բրաւ այն համաժողովէն ամիս մը ետք վիճիւն ա գումար ող միջազգային ուրիշ համաժողով մը, վասն զի հոս ալ հայեր գրեւծաւ չէին հայկական խնդրոյ մը գոյութիւնը այդ վաստերուն յիշեցնելու համար:

Իսրայիլի համաժողովոյն մէջ հայերու մասին տեղի ունեցած վիճարարութիւնը զիս կամրապնդէ օտարներու մասին սաժած յոռետեսութեան վրայ: Ինչպէս կը յիշուի, փոխանակ փոխութեանց զէմ միաձայն բողոքի մը, համաժողովը հարկ գաւեց ծափել ինքզինքը երկուստեք թուրքերու եւ թուականական կուսակցութեան մը պարագլուխ անուանող բողոքախնդիր մը կը յանգզէր, հայերուն վրայ հազար ու մէկ զրպարտութեանց հետ, հայաստանի գոյութիւնն ալ ուրանալ:

Այս պայմաններուն մէջ Յեղափոխութիւնը, բովանդակ ազգին միասնապ Յեղափոխութիւնը մեզ կը ներկայանայ իբր մեր բարեխառնութեան նախախրական, նախընտրական միջոց որ միանգամայն մեզ վրէժխնդութեան նուիրական պարտականութեան մը առաւելութիւնն ալ կը ներշնչէ:

Այժմ արժանապէս գնահատելու ջանանք Սզգային Յեղափոխութիւնը առաջնորդողներու գործունէութիւնը:

Տ. Էմանուէլ

ՁԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԹԷ ՀԵՐՔՈՒՄ

Անցեալներ, չեմ գիտեր ինչպէս եղաւ, գիտածով մը Շարժում լրագիրը ձեռքս անցաւ ու կարգացի: Այդ թերթին մէջ տեղւոյն Տէր Կարապետ քահանայ Սահակեան յօդուած մը տուած էր եւ քանի մը ակնարկութիւններ ըրած էր իմ անձին զէմ:

Ձեմ ցաւ իր այնքան, որովհետեւ ինչալ քահանայ արդէն ո՛չ միայն ծանօթ է ինձի իր արարքներով, այլ ամբողջ հայութեանը, Հետեւաբար միջեւ ցարդ լուծեանս պատճառը չէ թէ անոր անձին, անոր բնատրիքին ու անոր պատւոյն խնայել էր, այլ այն եկեղեցականութեանն, որուն նկատմամբ, ինչ որ ալ ըլլայ, յարգանք տածելէ չեմ դադրիր:

Բայց չեմ հասկնար թէ քահանայ իր վրայ եղած ամբաստանութիւնները կուգէ հեղինակ, եթէ ոչ առ ու ան զրպարտել: Արդե՞ք Հնչակի մէջ յայտարարուած ծանր ամբաստանութիւններու հերքումը առած կըլլայ իմ անձին վրայ յարձակելով:

Ինչ որ է՝ ալ եւս մեղքը իր վիզը թող կապուի, քանի որ ինքը փոխանակ լուրու, հրապարակաւ կոչում

կընէ ինձի եւ կըսէ. «եթէ չը հաստատէք որ ես մասնիշ մըն եմ, ան առեւ դուք էք խաչադղները, դուք էք լիրբերը, դուք էք սրիկաները, դուք էք դաւաճանները»...:

Այս քմեմէլի կոչումը խնայել չպիտի տայ ինձի այլեւս այն եկեղեցականութեան, որուն մէկ լիկած անդամն ըլլալու զփրկութիւնն ունեցած է տեղւոյն Տէր Կարապետ քահանայ:

Ես զրպարտիչ մը չեմ, երբ հրապարակաւ ըրեմ կոչումիդ կը պատասխանեմ հրապարակաւ. հետեւաբար սա հարցումներու, զոր վերապահութեամբ կընեմ, պատասխանեցէ՛ք առանց ամօթահար ըլլալու:

1. Դուք սաժած չէ՞ք, երբ ձեռք բողոքին չպարտուած գիմակ մը կանցունէք եւ անոր ամբողջ երեւոյթը կը ծածկէք:

2. Ձեր հեղինակութեամբ չը խմբագրուեցա՞ւ զրպարտութեան ամբաստանագիր մը որպէս զի քանի մը անձեր աքսորել տայիք քաղաքէս: Դուք նոյն իսկ ձեր իսկական ստորագրութիւնը չէ՞ք դրած այդ ամբաստանագրին ներքեւ:

3. Դուք փոխ — ոստիկանապետը քաղաքին առաջնակարգ սրճարան մը հրաւիրած եւ անոր առաջարկած չէ՞ք Հնչակեաններու եւ Արմէնեականներու գանձակահները գրաւել:

Այս հարցումներս վերապահութեամբ կընեմ ըսի, որովհետեւ չեմ ուզիր հրապարակաւ պարզել եկեղեցականի մը արարքները՝ իրենց բովանդակ զարնութեանց մէջ:

Եթէ այս հարցումներու համաձայն պատասխան մը ստանամ, արդէն ինքն իր նկարագրերը տուած պիտի ըլլայ Տէր Կարապետ քահանայ. իսկ եթէ դարձեալ ստոյթիւններու, չարախօսութիւններու եւ զրպարտութիւններու շարք մը զրախօսութիւններ ընելով ելնէ իր հոգիին ամբողջ ուրուագիծը պատկերացնէ, ան առեւ պիտի պարտաւորուի վերապահութիւնս մէկդի ընել ու մերկացնել զինքն այս անգամ իր ամբողջ դաւաճանութեան զեբին մէջ:

Այո՛, ես «Հնչակ»ի յօդուածագիրը չեմ, ասիկա պէտք է գիտնաք, Տէր Հայր. բայց ինչ որ այդ թերթին մէջ երեցաւ ձեր մասին, երբէ՛ք չէք կրնար ուրանալ, որովհետեւ ձեր դաւաճանութեան դերը կատարեցիք ամենուս ներկայութեանը: (*)

Առ այժմ ձեր պատասխանին կըստ պահեմ:

Արմէն Եիսսակեան

Պուրկաղ, 13 յուլիս

Յ. Գ. — Կը խնդրէի Տէր Կարապետ քահանայէն որ քիչ մը մարդկօրէն վարուի իր գրչին հետ:

Նոյն

Ա. Զ. Գ.

Վստնայի երկեսն Որբախնում Ընկերութեան հասարկ ըլլալ փափաքողները թող գիմեն Գործադիր Ժողովոյ ի գիմաց Գործ. Ժողովոյ (Կնիք)

(*) Պ. Երտանի քահանայի մասին բնականաբար եթէ ստոյգ իսկ եւ, ինք այս առթիւ գրեւ ազնուութիւնը ունենալու էր Հնչակի մէջ զրպարտուած Պուրկաղի միւս ազգայնոց անմիջականութեամբ խոստովանելու, որպէսզի ազատէր այդ ազատ գրութեան հեղինակներէ մին ըլլալու կասկածէն:

Ծ. Խ.

«ԻՐԱՆԻՈՒՆԻՔ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ

1896ի Կ. Պոլսոյ Հ. Յ. Դաշնակցականաց մեծ ցոյցին զխաւոր հերոսը հանդիսացող Գնունի յիշատակին նուիրուած երկասիրութիւնը՝ զոր մեր ներկայ թիով կը սկսիք թերթօնի ձեռով հրատարակել, վստահ ենք թէ մեծ հաճոյքով ու հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուի Իրաւունքի յարգուն ընթերցողներէն: Երկասիրողը այդ մեծ ցոյցի շատ մը պարագաներուն մօտէն անդեակ ըլլալով, գործը վերական մանրամասնութեամբ համեմատով միատեղ, ջանացած է իրողութեանց չղթալու մէջ չեղիլ ու ամփոփ վէպի մը ձեւը տալ անոր:

Այս գործը զատ գրքի ձեւով չպիտի տպագրուէր, ուստի մեր ընթերցողները եթէ ամբողջ ունենալ կուզեն Սամաթիոյ մեծ դէպքին այս հետաքրքրաշարժ եւ նուիրական պատմութիւնը պէտք է Իրաւունքի թիւերը հաւաքածոյ ընեն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հօնտանի մէջ Բրոֆ. Թուսեանի հաստատած որբանոցի որբերէն միոյն նամակը տեսնելու առիթ ունեցանք առջի օր: Խեղճ որբը իր ծնողքէն կը խնդրէ որ զինքը ազատեն այդ տանջարանէն, սր ոչ պէտք եղած չափով սընունդ կը տրուի, ոչ ազգային լիզու եւ ուրիշ առարկաներ կուսուցուին. այլ ընդհակառակը կարգիլն տղայոց դրսէն ազգայիններու հետ յարաբերութեան մէջ մտնել. այցելու հայ քահանայէ մը հաղորդուելու թոյլտուութիւն չըլլալ, եւ կը ստիպեն տղայքը որ պարտէզին կամ խոհանոցին մէջ շարժար աշխատին. այս ծանր աշխատութեան խոյս տուողները 4-5 օր շարունակ անօթի կը ձգուին, եւն: Որբանոցին մէջ լրտեսական գիւլթիւն ալ հաստատուած է որ որբերուն եկած զացած նամակները կարգադրուելէ վերջ յանձնուին, որպէս զի անոնք որբանոցին զազանիքը դուրս չը կրնան տալ: Տղոց մէկ քանին արդէն փոխեր են:

— Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցին մեծ զգուշութիւն հրամարտած է մաքրութեան եւ սուղջապահական պայմանները ճշգիւ ի գործ դնելու համար: Հոգաբարձութիւնը պարտէզին մէջ մեծ գրտն մը կանգնել տուած է յատկապէս, ի հարկին մեկուսացնելու պէտք ունեցող հիւանդները հոն պատասպարելու համար:

— Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանէն այս տարի 12 ընթացաւորներ ելած են, որոնց 6ը ընդունած են եկեղեցական վիճակ. ոմանք ի մօտոյ վեղար պիտի առնեն, միւսները քահանայ պիտի ձեռնադրուին:

— Ակնայ Գաւառ. վարչութիւնը գաւառին ժողովրդեան կարօտութիւնը յայտնելով, բացառիկ նպաստ մը խնդրել է վերստին,

յարեւով թէ տեղական միջոցներով անհնար է գործան մը տանիլ:

Արագկեցի, Կիւսարացի, Խոյրբերդցի ու վանեցի ազգայինք այնպիսի ամեն կողմերէն փոքր շատէ իրենց հարկերին նպաստ հասցնել կը ջանան եւ չեն ձգիր որ յոյրոյթին Պատրիարքարանի բեռ ըլլաւ. բայց ցուալի է որ Ակնեցիք՝ որ բոյր վաճառահէ կեդրոններու կամ գաղթավայրերու մէջ բնակւան բարեկեցիկ դիրք մը ունին, դեռ անտարբեր կը գտնուին հոտաքարսը կամ մասնաւոր կ'ըլլալ նպաստներ հասցընելու իրենց ծնողավայրին մէջ տառապող հայրենակիցներուն:

Թէեւ մենք պիտեմք թէ Ակնեցի ազգայիններէ շատերը բարեգործութեան խոյս տուողներ չեն, բայց վերագրեալ պարագան ալ իրենց լաւ յանձնարարական մը չի տար: Կըստսենք որ իրենց ծնողավայրէն համառոտ յիշուածեան պաշտօնական այս ձայնը զիրենք բնականաբար իրենց տան իրենց գաղտնապարտելի անտարբերութեան կան գաւառներ՝ որոնց բնակիչները աշխարհի յոյր կողմ որ գացած են, մշակ կամ բնակիչ ըլլալէ լատպոյն բողոք մը չեն ունեցած, անոնց համար կը ներսի ամբողջ ազգին կարեկցութեանը դիմել դժբաղդ պարագաներու մէջ. բայց մեծաւ մասամբ սեղանաւոր, գաճառական եղող կամ արդիւնաբեր գործերու տիրաւորս յատկութիւնը ունեցող Ակնեցի ազգայնոց, ըստ մեզ, բնաւ ներքի չէ որ իրենց ծնողավայրին բեռը բարձրովին Ազգ. Պատրիարքարանի վրայ ձգեն ու իրենք մատոյցին չօղեն շարժել:

— Թաւրէժի ազգայինք ալ տակնուվրայութեան մէջ են, չնոր. հիւ Սահակ եպիսկ. Այվատեանի, որ հակառակ իր տգիտութեանը «էնթրիզան» եկեղեցական մը եղած է եւ ամենեկեկ եպիսկոպոսութիւն մըն ու խաւ՝ կաթողի. կասին ֆալստիլն ըլլալուն շնորհիւ: Այդ վարդապետը մենք հարկենք քէն ճանաչալու առիթը ունեցած ենք. եւ մեծ գարմանք կը տեսնենք թէ ի. Կոթող կողմ այդ տեսակ անկարող մէկու մը կարեւոր պաշտօններ վստահելու մէջ կը յարատեւէ: Այվատեան ստիպուած չէ թաւրէզէն մեկնիլ, բայց այս տեղում ալ հետը տարիւր է եկեղեցոյ լիակարգի մէկ գաւաղմը, առանց իմաց տալու:

Ա. Զ. Գ.

Ուսումնական Խորհրդէն վկայեալ եւ Պուրկաղեան կրթական նախարարութեան վաւերացեալ, փորձառու պատիարակ ուսուցիչ մը պատրաստ է Պուրկաղիոյ եւ կամ արտասահմանի մէջ պաշտօն ստանձնել:

Տեղեկութեանց եւ բանակցութեանց համար գիմել հետեւեալ հասցէին՝ ԱՐՄԵՆԱԿ Ե. ՀԵՄԱՆՆԻՍ (Պուրկաղի)

Սիւլիկե

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԻԻԼԻ

Հովուքի նամ ինչ քանի քան
կապել թանձր ջար ներքա հաղթել-
լերինն թիւրքիւ խրիստոնե-
ւարը իշխան ահա՜ անկէլէր իւր մու-
գարէր օլան իսլամական իճրա
օլընմասնն արդուքէլ պուլլոր-
ղընը, վէ իմբերաթոր պու արգու-
սընը Մ. Չինովիէֆ վէ կրտստի. ք
Ալէքսանդրըն վասիթասը իւր
Սուլթանա պէյան իթտիկինի եազ
մազլէ պէրապէր, Մաքթոնիա
վէ էրմէնի մէսէլէրին հալլը ի-
շխան Լահէյաէ պիր գոնֆէրանս
թէճէմիւ իթտիկինի նիւթիւնտէ
պուլունտըղընը տախի իլալէթէն
պիւրիւրիօր:

— Ելէնի իթթիֆԱԳ. Աստ-
րիւ վէ Բուստիա պէնինտէ սա-
քէրի իթթիֆագ ահա՜ անկէլէր իւր
զիմ օլընմըլ օլտըղը զարը ճիտ-
տիւթ քէսպ իթմիշ տիր, Աստ-
րիւ հարպիւն նէզարէթիին ղէս.
մի կապէթասը մէզքիւր տհա՜նա.
մէտէն պուհս իւրէրէ, տէյօր,
բուս բօլիթիգասը պիւլլոր վէ եա
խօտ Բուստիանըն մէսֆատթընա
մուխալիֆ պիր եօլ իթթիֆասըն-
տա՝ պու իթթիֆագ քէնտի գուվ-
վէթիւնի կէօթէրէպիլնէք տիր.
վէ էկէր Պալգանտաքի սլու միլ
լէթլէր սուհը իսլալ իթմէյէ
գալղընըլար իսէ աւստօրուսէն
իթթիֆագը քէնտի իթէսիլինի
լճրա իտէճէք տիր:

Պալգանտաքի Սլու տէվլէթլէ-
րին Բուստիա իլէլ պիւլլորէլնէ
մուգապիլ՝ ալա Ելմայան Բուստ-
իստ վէ Եունանիսթան տախի
Աստրիա իթթիֆագը ինթիստպ
իթմէկտէ պուլընթօրլար. պուստան
էն զիրտէն թիւրքիւ իսթիֆու-
տէ էթմէք իսթէյէճէք:

— Բրէսթիստա խրիստիան
լարա գարըն իսթիլէն վուգու պուլան
գարընըլըլըլարա՜ն տօլար Սըրպ
գոնսօլսը իթիւք հիւքիւմէթիին
մէսուլ կէօթէրմիշ օլմասընտան
նաշի, Պապը Ալի գոնսօլսըն ուզ.
լընը իմալէպ իթմիշ տիր, Բուս
էլշիսի Մ. Չինովիէֆ տախի մէզ-
քիւր շէհրին միւթէսարըթընըն
ազլընը իմալէպ իտէյօր:

— Թիւրքիստա միւթէմէքին
պիր մըգաւար Գուցօուլահ գապիլէ
սինէ ալը պիր միլլէթ ղէնկինի
վէրմէք մագսէտի իլէ անլէրէ տէս-
բօթ օլմագ զարլէթիւնտէ պուլըն-
մըլ օլան Անթիմոս Ուլահ կպիս
կոպսը կէչէն հաթթա Բուս
Բագթիւրգանէսինէ կիտուպ Ամեն.
Եօաքիմտէն աֆիլ տիլէմիշ վէ խա.
թասընը իթիւրաֆ իթմիշ. Բագթ-
րիգ տախի անա աֆիլ էլլէմիշ
տիր:

— Բրէսթիստա իսլամլար խը-
րիսթիանլարը գըրաճագլարընը
թէհտիտէն սէօլլէմիշ օլտըղըլա.

ընտան տօլարը, խրիսթիանլա.
ըն մուհաֆտաւար իշխան Երլտըլ
սէրալընա շիքեայէթնամէ եօլլա.
նըլմիշ օլտըղընը տիւնէր իթէլէկ-
րաֆ պիւրիսթիւ տիր:

— Կէչէն հաթթա, Յուլիս 11 տէ,
Սթանպուլըն Օրթաքէօյիւնտէ, Եէ-
րիֆ Տօկտա բաշանըն գոնաղընը,
կիճէ վագթը, պիր պէօյիւք աս-
քէր գուշատարագ, բաշալը քէն-
տի ատաւարընտան 26 քիշի իլէ
պէրապէր, տէրաթէթլէ տօղրու
հապահանէյէ կէօթիւրիւպ, ղէն.
ճիւրպէնտ գաբօմըլլար տիր, Բաշա
իլէ պիւլլորէլնէ պուլունտիւրըն էք-
սէրիսի պէօյիւք իթիւք մէմուր
լարը օլմազլէ պէրապէր, Սուլ-
թանըն էօմըրնէ գարըն սուի
գաստ իթմէք իթէսմէթի իլէ մէզ
նուս ըմըլլար, Երիֆ բաշա Մը-
սըր խտիլիին ագրապարընտան
րմըլ, իլթէ պու սէպէպտէն տօ-
լալը, Սուլթան Մըսըրտան կէ-
լէլէր իշխան 10 կիւն գաբանթիւնա
էմր իթմիշ իտի:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բուս Գարաթիւիգ տօնանմար-
նըն շու 2—3 կիւն գարթընտա
շէհրիւիգ չիմանընա վասըլ օլա
ճաղը պէքլէնիլտիկինտէն, ղէսի
գապուլի իշխան լաղըմ օլան հա.
զըրլըք կէօրիւմէքտէ տիր, իշպու
մագսէտէ մէպնի Պուլկարիա վիւ-
քէլա ղէսի Մ. Գարաթիւիգ, տա.
խիլիյէ նաղըրը Մ. Սարաֆօֆ վէ
հարպիյէ նաղըրը ժէնէրալ Բաբ-
րիքօֆ տիւն շէհրիւիգէ վասըլ օլ-
մալլար տիր, Մէզքիւր բուս տօ
նանմասընըն իշպու ալըն 19 ընտա
Քէօստէնէյէ վասըլ օլուպ, օրու
տան վառնայա կէլէճէկի մուգար-
լէր իտի:

— Էվլէլտէն գաբարկիր օլտըղը
իւզլէ, իշպու ալըն 16 սընտա,
պիր շօգ իթարաֆտարտան Մաքէ.
թանիա գօմիթէսինի եէնի մէ.
պուսլարը ինթիստպ օլընտըլար,
Պուլկարիւն էքսէրիսի, էյէլլմ մահ
պուստա պուլունտան սապըգ գօ-
միթէ ղէսի Մ. Պօրիս Սարաֆօ-
ֆըն իթարաֆտարտա տըրլար, տա.
պըգ իթիւնի ղէսի Մ. Թօմա Տա.
վէտօֆ վէ պու կիւն մահպուս
պուլունտան սապըգ սէքրէթէրին
բէտէրի Մ. Ա. Գօգաչէֆ տախի
մէպուս ինթիստպ օլընմըլլար
տըր:

Մաքէթիւնիա գօմիթէսինի մէճ.
լիսի ումուսիսի (գօնկրէս) Օգուս.
տոստա, եանի Սարաֆօֆըն տա
վասը պագըլմասընտան սօնրայա
թէլէսիւր օլընմագ տըր:

ԹՐԱՆՍԿԱՍԻ

Ինկիլիգ հարպիյէ միւսթէչա-
րընը բարլըմանտա պէյան իթ-
տիկինէ պինայէն, Թրանսպալ
մուհարէպէսինի քիւշաթընտան
պէրու, ինկիլիգլէրէ իթէլիմ օլը-
նան Պօրլէրին մըգաւարը 33000
քիշիյէ պալիլ օլմուշ տըր:

— Մարէշալ Բօպէրթսէ միւ.

քեաֆաթէն 100000 իրա գըյմէ.
թինտէ պիր իրաւ իթախիս ի-
տիլմէսինի գրու արդու իթմիշ
օլմաղլէ, Մ. Պալկարի գրալըն
պու արգուսը բարլըմանա արգ
իթտիկինտէ, մէպուսլար պու
թէպլիլաթը ղէսի իսթիֆագ
վէ իթիւրաղարլէ գապուլ իթմիշ-
լէր տիր:

— Եունիս 14 տէն 22 սինէ գա-
տար ճէնուպի Աֆրիգատա ինկի-
լիգլէրին իթէլէֆիլաթը 92 էօլիւ,
103 եարէլի օլմուշ տըր, Պօրլէ-
րին իթէլէֆիլաթը 43 էօլիւ, 25
եարէլի, 190 եէսիլ վէ 126 իթէս-
լիմ օլընմըլ օլուպ, պուլունտան
մատա խալլը հարլանաթ վէ 5600
աթ էլտէն չըգարմըլլար:

Պու հապատիս ինկիլիգ մէչապ-
սընտան օլտըղը կիպի, քէնտիլէ-
րին նէ գատար սիլահ վէ մուհիւ-
մաթ Պօրլէրէ պըրազմըլ օլտըգ-
լարըն պիւրիւմէյօր, քէչա Պօրլ-
լէր ինկիլիգլէրտէն իթթիլտըղլար
եէսիլլէրի եէնիտէն սէրպէթիլ պը-
րագմագտա տըրլար, Պու հապտէ
ինկիլիգլէրին իթէլէֆիլաթը տահա
շօգ տէմէք տիր:

— Լարտ Քիշէրին սօն իթէլէ-
կրաֆընա պինայէն, ժէնէրալ Ժիւ-
պէրկ պիր Պօրլ շէթէսինի աբան.
սըլա կէթիւրմիշ. պու միւստտէ.
մէտէ 21 Պօրլ էլլիւշ, Քէչա
ժէնէրալ Պրիս տիկէր պիր Պօրլ
շէթէսինտէն 21 եէսիլ իթթմիշ,
Պօրլլէր էլան իթէրքի սիլահ իթ-
մէյէ նիլէթի կէօրիւմէյօրլար:

— Օրանթ ճիւմհուրիլէթ ղէսիսի
Մ. Եթմայն մէրքէլի հիւքիւմէթի
օլան քէօյիւ կէչէն կիւն ինկիլիգ-
լէր պաստըղլարընտա, աբանըլա
կէլիպ, պիր կէօմէկլէ քէնտիսինի
չըպլապ աթ իւզէրինէ իթարագ
գաշար իքէն ազ գալմըլ պիր ինկի-
լիգ ապքէրին գուրընընա գուրպու-
կիլթսին. ֆաղաթ սօվալտան
թիւֆէյին եաղր տօնմուշ օլմաղլէ
աթէլ լալմալը վէ Եթմայն գաշ-
մըլ տըր:

ՉԻՆ

Թապմինաթ մէսէլէսի պիթմիշ
օլտըղը կիպի, միւնէլաթ չէօրէ.
րէճէք չիլի մէմուրլարըն վէ մէ-
մուրիլէթլէրին իթպուլի մէսէլէ-
լէրի տախի հալլ օլընմըլ տըրլար:
Պիւնապէրին, իմբէրաթըն պիր
ֆէրմանը իլէ, խտրիճիէ տախի-
սի, Չունկիլ-Եսմէն լաղվ օլը՝ տըր,
վէ էվլորա ուսուլի իլէ խտրիճիլէ
նէպարէթի իթէլլի օլընտարագ,
վանկ-վանկ-Չաօ վէ Մու-Հանկ.
կի նաղըր թային օլընտըլար. էլ-
չիլլէր պու իթպուլիլաթտան վէ
չու իքի նաղըրըն իթայինտէն
մէմուս գալտըլար:

— Եթմայն Չին հիւքիւմէթիին
էճնէպիլլէր իլէ միւշքիւլաթը հալլ
օլընմըլ օլմաղլէ, Չինլիլլէր պուստան
սօնրա նէ բօլիթիգա իթթիլաթագ.
լարըն տիւշիւմէքտէ տիրլէր. Լի
Հունկ Չանկ Բուս բօլիթիգաւարնա
մէյիլլի տիր վէ Բուստիա իլէ պիր
իթթիֆագը հարպ իթանգիմ իթմէք

արգուսընտա պուլընթօր. տիկէր
թարաֆտան Բրէն Չիւնկ Չաբօնիս
իլէ իթթիֆագ իթանգիմ իթմէք
թարաֆտար օլտըղը կիպի, Չաբօն
մէճիլիսի տախի ղէսիսի ղէսիսի ֆօ-
նոյէ տախի Չին-ճարօն իթթի-
ֆագընա ղէր իսաշիլլի տիր, է-
կէր պու եօլտա պիր իթթիֆագ
թէլլի օլընթըր իսէ, 20—25 սէնէ
սօնրա Ագասի Երգտուքի սաիր
գապիլէլէին պիւլիւ էվլորալը
գօրգուտապիլլի պիր գուվլէթէ
հայիլ օլմագլարը շիւքէսիլ տիր:

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիան Պարսէլօն շէհրին.
տէ պէլիւք պիր միթիլն իթէճէմ.
միւ օլընուպ բարապարը վէ բա.
հիպլէրի Սպանիատան գօվմագ ի.
չիւն գարալ վէրիլմիշ տիր, Մի.
թինկին տաղըլտըղը էսնտէ է-
հալիտէն պիր իթագըմ «Եաշաթն
ճուհուրիլէթ» պաղըրմըլ վէ պա.
զը ուլիւնսըլ նուալիլլէրտէ պու-
լընմըլ օլտըղընտան, պ. զըլար
տէրաթէթլէ իթէվգըթ օլընմըլլար
տըր:

ՍԻՍԹԵՄ-ՍԻՆԿԵՐ

Տիլիշ Մախնաւար

Մախնաւար իմալ իթթիլմիշ օլտըղըլը
«Սիսթէմ սինկէր» տիքիլ մաքիւնա-
լարը Պալթանըլար չարսընտա 233
նօմէթօլը մաղազամագտա ղայէթ ու-
ճուգ ֆիլաթլէ սաթլմագտա օլտըղը
կիպի, ֆիլմալըլէ սաթլմըլ օլտըղը-
լըլ մաքիւնալարըն գուստը վէ սագաթ-
լարընա մէճանէն պաղըլլար:

Մալթիլիլաթէ պուլընտան մահիր
պիր մաքիւնալար էլը նէվ էսկի մաքի-
նալար ուճուգ ֆիլաթլէ իթթիլ իտէր
սաթլն ալըր վէ իթարագ իտէր:

Սիլալի Մ. Գապասալան

17—1

ԹԻԻՆՃԱՐԻՅԷ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ		
Վալիս. 51/58 լիպ. հըթ.	7. 20/8. 30	
Արապա 52-58 լիպ. հըթ.	7. 80/10. 40	
ԱՐԲԱ		
Վալիս 100 քիւ.	8. 70/8. 80	
Արապա 38-45 լիպ. հըթ.	5. 20/6. —	
ԵՈՒԼԱՅ արապա	4. —	
ՖԱՍՈՒԼԻՆ 100 օղա	18. —/23. —	
ՉԱՎՏԱՐ	7. —/8. —	

Եուլաֆ, ֆասուլիա, չալտար ֆի-
լաթլարը սաղլամ առտ օլընմագ,
զիրա մալ կէլլէտիկինտէն մուսթէլէ
օլմալար, Արապ վէ պուլապա ֆիլաթ-
լարը եէնի մալար իւզէրինէ տիր:
ՏԱՐԷ
Կիւնաէ 70/80 արապա կէլլէթէ.
Վալիս եօլ:

Վալիս մուսթէլէսի լալլուս ֆրանք
լէ, արապա կիւլլէլլէ: Նար. 22. 90

ՊԱԳՊԱԼԻՅԷ

Վարնա բիագասընտա պագալլէ	
մալլէրին պու կիւնքի ֆիլաթլար, ալ-	
թուս ֆրանք իլէ:	Ֆր. Սն.
ԳԱՎԷ	1. 54/1. 65
Շէֆէր. — (Քէլլէ) քիւ	— 59/62
« (քէլլէ) սանտըլ	29. 50
Բիւրիւն—ճարն չու	
վալլը	34. —
Բիւրիւն ֆիլիպէ չուվալը	39. —
Բիւրիւն Ինկիւ	27. —
«	50. —
ԿԱՉ. — սանտըլ	7. —
Չէթթիւ, ԵԱՂԷ. — քիւ	— 95/1. 10
Գարա իւզիւմ	— 35

ՍՍՐԱՅԻՅԷ

Նարսէլօն 22 ֆրանք 70 սանթիւ
Օսմ. իրաւը 22. 95 ֆրանք ալլիս

Отговорникъ Н. Драгулевъ
II «Взаимность», Варна